

Pedagogická evaluace

Pedagogická evaluace

- Zahrnuje hodnocení vzdělávacích procesů, hodnocení vzdělávacích projektů, hodnocení vzdělávacích výsledků, hodnocení učebnic aj.“ (Průcha, Walterová, Mareš 2003 s. 154 – Pedagogický slovník).

Pedagogická evaluace

Pedagogická evaluace

Vnitřní (například „mapování školy“)

Vnější

- **ČŠI** (Česká školní inspekce, orgán MŠMT); [Portál ČŠI](#)
- **CERMAT** (Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání)
- **NPI** (Národní pedagogický institut) je školským vzdělávacím, metodickým, kurikulárním, výzkumným, odborným a poradenským zařízením pro řešení otázek předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání. Provozuje také [METODICKÝ PORTÁL RVP](#)

Pedagogická evaluace

Předmětem zkoumání pedagogické evaluace jsou následující oblasti:

- **Evaluace vzdělávacích potřeb:** Hodnotí se, co potřebují subjekty vzdělávání.
- **Evaluace vzdělávacích programů:** Analýzy vzdělávacích programů, projektů a plánů pro školní i mimoškolní vzdělávací zařízení.
- **Evaluace edukačních prostředí:** Hodnotí se hmotné prostředí (např. vybavení pomůckami, hygienické podmínky, estetická kritéria aj.) i psychosociální prostředí – např. třídní klima či klima školy.
- Evaluace výuky: **Evaluace průběhu reálné výuky.**

Pedagogická evaluace

- **Evaluace vzdělávacích výsledků:** Srovnávání vědomostí a dovedností žáků
- **Evaluace na základě standardů:** Hodnocení vzdělávacích výsledků prostřednictvím předem stanovených kritérií - seznamu výkonů, kterých by mělo být prostřednictvím vzdělávání dosahováno

Pedagogická diagnostika

- Pedagogická diagnostika je „vědecká disciplína zabývající se teorií a metodologií diagnostikování v edukačním prostředí“ (Průcha 2000 s. 132)
- Pedagogická diagnostika je tedy oblast, která se zabývá nejen samotnými metodami hodnocení žáků, ale také příslušným **výzkumem a teorií** v této oblasti.
- Předmětem hodnocení je nejčastěji úroveň vědomostí a dovedností žáků – do jaké míry odpovídají stanoveným výukovým (popř. vzdělávacím) cílům.

Pedagogická diagnostika

- diagnostika sociálních vztahů (sociální normy, mezilidské vztahy, hierarchie vztahů ve třídě, soc. klima třídy aj.)
- diagnostika hodnotové orientace žáků
- diagnostika sebepojetí žáků
- diagnostika zájmů žáků
- diagnostika vztahu žáků k předmětu

Pedagogická diagnostika

- diagnostika perspektivní orientace (vyrovnávání se s vlastní budoucností, má souvislost i s volbou povolání)
- diagnostika žákova pojetí učiva (souvisí s psychodidaktikou a diagnostikou prekonceptů – překonávání spontánních forem poznání)
- diagnostika učebního stylu žáků
- diagnostika vzdělávacích výsledků žáků

Pedagogická diagnostika

Funkce diagnostiky vzdělávacích výsledků žáků

Správné hodnocení žáků je důležité pro učitele, žáky, i rodiče žáků. Splňuje následující funkce:

- Informuje žáka (a také rodiče žáka) o stavu jeho vědomostí, dovedností (i chování)
- Motivuje žáka (klasifikace je jednou z metod vnější motivace)
- Učitel prostřednictvím hodnocení zjišťuje, do jaké míry je způsob jím řízeného vyučovacího procesu v souladu se stanovenými výukovými a vzdělávacími cíli.

Pedagogická diagnostika

Příklady druhů pedagogické diagnostiky žáků

- **Systematické pozorování:** Učitel má často možnost v průběhu měsíců i let pozorovat žáka – jeho vývoj, změny v jeho chování, jeho individuální potřeby, sklony, zájmy, estetické vnímání, talent.
- **Ústní zkoušky:** specifická forma rozhovoru (orientační nebo klasifikační); žáci se při ústní zkoušce učí také správně se vyjadřovat a formulovat odpovědi a také veřejně vystupovat.

Pedagogická diagnostika

Příklady druhů pedagogické diagnostiky žáků

- **Hodnocení složitých výkonů žáků:** Např. hodnocení slohových prací, hodnocení v rámci projektového vyučování, aj.
- **Didaktické testy:** Prostřednictvím didaktických testů se pokoušíme objektivně měřit výsledky vzdělávání.

Základní rozdělení hodnocení

- **formativní** = hodnocení průběžné, zpětnovazební, informace o aktuálním stavu vědomostí a dovedností
- **kriteriální** = jak žák splnil určité (kritérium), nesrovnává se s jinými
- **normativní** = hodnocení jednotlivých žáků ve vztahu k výkonům ostatních
- **diagnostické** = zaměřené na odhalení učebních obtíží (překrývá se s formativním)
- **sumativní** = hodnocení výsledků, konečný přehled o stavu vědomostí a dovedností (finální)

Pedagogická diagnostika

Formativní hodnocení (hodnocení je spojené s postupy, jak výkon žáka zlepšit; spolupráce žáka a učitele, vzájemná důvěra; sebehodnocení; vzájemné žákovské hodnocení; spravedlivé dotazování všech žáků; atd.)

- „Zhodnocení, kde se žáci v průběhu učebního procesu nacházejí, jakými úskalími procházejí, jak látce rozumí.
- Zpětná vazba. Učitel podává žákům zpětnou vazbu, která je v procesu učení posouvá dále.
- Jasně definovaná kritéria úspěchu a ujištění se, že jim žáci rozumí.
- Vzájemné hodnocení a podpora žáků v procesu učení. Žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají.
- Vlastní hodnocení výkonu. Žák hodnotí vlastní výkon, pracuje individuálně na svém zlepšení.“

Pedagogická diagnostika

Klasifikační metody a duševní hygiena zkoušky

Dominují tři metody klasifikace žáků:

- **Klasifikace prostřednictvím známek** na klasifikační škále - stupnici v souladu se školním zákonem (nejběžnější).

1 – do 90%; 2 – do 75%; 3 – do 45%; 4 – do 25%

Pedagogická diagnostika

Klasifikační metody a duševní hygiena zkoušky

- **slovní hodnocení žáka:** Často se objevuje v reformní pedagogice (např. Waldorfská škola). Očekává se, že může překonat nedostatky často (kvůli objektivitě) kritizovaného „známkování“. Pro učitele je to ovšem náročnější.
- **spojení „známkování“ a slovního hodnocení** (využití výhod obou přístupů a eliminování nevýhod)

Pedagogická diagnostika

Osobní portfolio žáka

- Osobní portfoliem žáka rozumíme „soubor různých produktů žáka (písemné práce, výtvarné práce, laboratorní protokoly aj.), které dokumentují práci žáka a jeho vývoj za určité období“ (Průcha 2003 s. 170).
- Osobní portfolio žáka má mj. význam při komplexním hodnocení žáka.

Literatura

- KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
- PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.